

א' בחשוון תשע"ז, 2.11.2016

גיליון מס' 532

פרשת נח

הלכתא למשיחא או הזמנה לתיקון?

מאת הרב ישעיה לובין-צביאל, מעלה גלבע

אחד הנושאים המודחקים בציבור הדתי הוא צמחונות. לנו הדתיים יש רתיעה טבעית מדתות אחרות, וטבעונות היא אכן דת, יש בה עשה ואל תעשה! זו הסיבה כנראה, שנושא זה סובל הזנחה בציבור הדתי. לעומת זאת, ידוע שהתפריט בגן עדן היה צמחוני ורק לאחר המבול הותר לנח לאכול בשר:

אמר רב יהודה אמר רב: אדם הראשון לא הותר לו בשר לאכילה, דכתיב: "לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ" ולא חית הארץ לכם. וכשבאו בני נח התיר להם, שנאמר: "כירק עשב נתתי לכם את כל" (סנהדרין נ"ט ב')

בפרשות בראשית-נח, האנושות מידרדרת מוסרית עד כדי כך שא-לקים מחריב את העולם, ובונה אותו שוב דרך נח. רב מלמד אותנו שאכילת הבשר הותרה לאחר המבול וכתוצאה מהנפילה המוסרית הזו. מסופר על הבעל שם-טוב הקדוש, שבזמן שעוד היה צדיק נסתר התפרנס משחיטה. לאחר שעזב את הכפר, הגיע שוחט חדש. יום אחד הביא המשרת הגוי של אחד היהודים תרנגולת. בעוד השוחט משחיז את סכיניו, החל הגוי לצחוק: "אתה מרטיב את הסכין במים?!". קרא. "וכי מה אעשה?" שאל השוחט. השיב הגוי: "ישראלים (הבעש"ט) היה בוכה בשעה שהשחיז את הסכין ומרטיב אותו בדמעותיו!"

זהו סיפור כל כך יפה על הבעש"ט. הוא מראה את הרגישות ועדינות הנפש, יחד עם האיזון הנפשי הבריא שכל כך חסר בעולם בו כל צד מתבצר בעמדתו. הבעש"ט עוסק בשחיטה (!!)) אבל שימו לב לעקיצה החסידית: דווקא את פעולת ההשחזה של הסכין – זו שבסרטים מציינת את שיא המתח רגע לפני הרצח – הוא עושה בעזרת הדמעות שלו עצמו! מי שמוכיח את השוחט החדש הוא דווקא הגוי, זה שחי תחת הטבע. מכאן גם תשובה על הטענה שאת הצמחונות למדנו מהגויים... הבעל שם טוב אמנם שוחט, אבל הרגישות המוסרית שלו לא נשחקה. הבעש"ט היה בעל נשמה כללית, וייתכן שהבכי מבטא את הכאב על המדרגה של העולם, זו המאפשרת אכילת בשר.

הרב קוק שכתב את המסה החשובה והגדולה ביותר בנושא, כותב על השחיטה כך:

"השחיטה עצמה צריכה להתקדש... במיעוט צערו של החי, למען השריש ע"י זה בלבו של אדם, כי הוא נגש... בריה חיה ומרגשת, שצריך להתחשב עם חושיה, ואפילו עם רגשי לבה, עם רגש חי המשפחה שלה וחמלתה על צאצאיה, באיסור 'אותו ואת בנו', 'מחוסר זמן' ו'שילוח הקן'... כסה הדם, הסתר בושתך ורפיון מוסריותך"

הוראות הרבנות הראשית למשחטות הינן: "קצב השחיטה לעופות שמשקלם עד 2.5 ק"ג יהיה ב'חלק' – 10 עופות לדקה לשוחט; ב'כשר' וב'מהדרין' – 12 עופות לדקה לשוחט". הפער בין דברי הרב קוק והסיפור על הבעש"ט להוראות אלו עצום! איני בא למתוח ביקורת על הרבנות, זו הדרך להתמודד עם מפעלים שאמורים להאכיל מיליוני פיות, וזו הטרגדיה של בית המטבחיים המודרני. ובכל זאת - כיצד ניתן לחוש חמלה בעולם מתועש? מה עושה לנו הניתוק ביננו לבין מקורות המזון שעל שולחנו? אותיר שאלות אלו פתוחות לשלחן השבת, אולם אבקש להזכיר שדווקא אנו, החיים בקיבוצים, איננו מנותקים ממקורות המזון ועל כן יכולים להוביל דיון בערכים אלו – על כל מורכבותם – בשיח הציבורי.

ממשיכי דרכו של הרב קוק אינם נושאים דגל זה ומתייחסים לדבריו אלה כהלכתא למשיחא. הם אינם מביאים אותם לידי ביטוי בעולם הערכים שלנו אולי משום שיש כאן חוסר הבנה בסיסי בתורת הראי"ה: כאשר הרב קוק מדבר על העתיד לבוא אין כוונתו שנשב בחיבוק ידיים עד בוא המשיח, להיפך, כוונתו לעתיד שהולך ובא, שהולך ונבנה בידי בני אדם! הרב קוק מזמין אותנו לבחון את השפעת אידיאל זה על חיינו כיום.

==

מזמין את מי שהנושא חשוב בעיניו ליום עיון בנושא: **תעשיית המזון מן החי**. יום חמישי ט' חשוון (10.11.16) בשעה 18:45 בישיבת רמות בירושלים. מומלץ להתעדכן בדף האירוע של 'עולמקום' בפייסבוק. נשים וגברים מוזמנים. כיבוד טבעוני.

ישעי לוביץ-צביאל, מתגורר במעלה גלבע, נשוי ואב לשלושה. מנהל הפרויקט הסביבתי של תנועת אורות: 'עולמקום'.

הדף מוקדש לחברינו אלי סומר ז"ל שדברי התורה לפרשת נח נכתבו על ידו בשנים האחרונות. יהיה זכרו ברוך.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il